

REPUBLIKA SLOVENIJA

DRŽAVNI ZBOR

Odbor za delo, družino, socialne zadeve in invalide

Šubičeva ulica 4, 1000 Ljubljana

t: 01 478 95 03, e: gp@dz-rs.si, www.dz-rs.si

Številka: 102-04/15-1/

Datum: 23. 3. 2015

Na podlagi 42., 61. in 126. člena Poslovnika Državnega zbora je Odbor za delo, družino, socialne zadeve in invalide kot matično delovno telo pripravil

POROČILO

k Predlogu zakona o ukrepih na področju pripravnštva (ZUPPrip), druga obravnava, EPA 301-VII.

Odbor za delo, družino, socialne zadeve in invalide je na 9. nujni seji 12. 3. 2015 kot matično delovno telo obravnaval Predlog zakona o ukrepih na področju pripravnštva, ki ga je Državnemu zboru v obravnavo in sprejetje predložila skupina poslank in poslancev, s prvopodpisanim Jožetom Tankom.

Na podlagi zahteve skupine poslancev, s prvopodpisanim Jožetom Tankom, da se o Predlogu zakona opravi splošno razpravo, je Državni zbor na 4. redni seji 30. 1. 2015 to razpravo tudi opravil in sprejel sklep, da je Predlog zakona o ukrepih na področju pripravnštva primeren za nadaljnjo obravnavo.

Odbor je kot matično delovno telo na 7. seji 12. 3. 2015 v skladu s 64. členom Poslovnika Državnega zbora z dnevnega reda seje umaknil Predlog zakona o ukrepih na področju pripravnštva. Glede na številna vprašanja in odzive zainteresirane in strokovne javnosti v zvezi z navedenim Predlogom zakona, kjer opozarjajo na nekatere sporne oziroma neustrezne rešitve se je Odbor z umikom strinjal, ob tem pa sprejel **sklep**, s katerim je pozval Vlado, da v roku treh mesecev pripravi celovito analizo opravljanja pripravnštev za diplomante terciarnega izobraževanja, na tistih področjih, ki se izvajajo predvsem v državni upravi oziroma v javnem sektorju in jo predloži odboru, hkrati z operativnim načrtom ureditve zaposlovanja diplomantov na obravnavanih področjih.

Na podlagi Zahteve skupine poslank in poslancev za sklic izredne seje Državnega zbora s prvopodpisanim Jožetom Tankom, je Odbor Predlog zakona obravnaval na 9. nujni seji.

Pri delu Odbora so sodelovali predstavnik predlagatelja Andrej Čuš, predstavniki Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti z državnim sekretarjem Petrom Pogačarjem, predstavnica Državnega sveta mag. Darija Kuzmanič Korva, predstavnica Zakonodajno-pravne službe Sladjana Ješić, predstavniki Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport, Ministrstva za zdravje, Ministrstva za javno upravo, Ministrstva za pravosodje, predstavniki Mladinskega sveta Slovenije, Sindikata mladi plus, ŠOS-a, ZSSS, ZZZS, SVIZ-a, predstavniki mladinskih združenj in drugi vabljeni.

Odboru je bilo posredovano naslednje **gradivo**:

- Zahteva skupine poslank in poslancev, s prvopodpisanim Jožetom Tankom
- Predlog zakona
- Mnenje Zakonodajno-pravne
- Mnenje Zavoda za zdravstveno zavarovanje
- Stališče Študentske organizacije Slovenije
- Mnenje Državnega sveta
- vloženi amandmaji kvalificiranih predlagateljev.

* * *

Zakonodajno-pravna služba (ZPS) je Predlog zakona preučila z vidika njegove skladnosti z Ustavo, pravnim sistemom in z zakonodajno-tehničnega vidika in dala konkretne pripombe **k 1., 2., 3., 4., 5., 6. in 7. členu.**

Vlada v svojem mnenju Predlogu zakona ni nasprotovala in vsebinsko podpira predlagane rešitve v zvezi z odpravo volonterskega pripravništva ter določitvijo spodbude za zaposlovanje pripravnikov. Podpira predlog za odpravo volonterskega pripravništva v obliki prenehanja veljavnosti določb področnih predpisov, ki omogočajo volontersko pripravništvo, razen prenehanja veljavnosti določb Zakona o pravniškem državnem izpitu; sodniško pripravništvo se na splošno od pripravništva po Zakonu o delovnih razmerjih namreč bistveno razlikuje (tako po namenu, kot tudi po vsebini in načinu opravljanja ter trajanja pripravništva), zaradi tako specifične ureditve na tem področju pa je Ministrstvo za pravosodje že pripravilo predlog novele Zakona o pravniškem državnem izpitu. Vlada pa je v mnenju izrazila odklonilno mnenje do predloga za sprejetje politike izvajanja pripravništva. Vlada Predlogu zakona sicer ne nasprotuje, je pa v skladu s podanim mnenjem pripravila amandmaje, ki jih je na seji Odbora umaknila.

Odbor je prejel tudi **mnenje Komisije Državnega sveta za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide**, ki ga je na seji Odbora je predstavila mag. Darija Kuzmanič Korva, in predloga zakona ne podpira. Po mnenju komisije, ki je na podlagi vseh predstavljenih stališč in razprave ugotovila, da zaradi zelo različnih pogledov na posamezne segmente predlaganih zakonskih rešitev vsebina zakona nikakor še ni v zadostni meri usklajena in primerna za nadaljnjo obravnavo, zato je predlagala, da se obravnava predloga zakona začasno zaustavi in se na podlagi celovite analize trenutnega stanja in možnih rešitev nadaljuje usklajevanje vseh zainteresiranih strani. Pri tem naj se preuči smiselnost ohranitve pripravništev na posameznih področjih in predvsem upošteva specifične vsakega posameznega področja, na katerem se izvaja pripravništvo, saj so razlike med področji precejšnje. S predlogom za časovno omejeno odložitev nadaljnje obravnave predloga zakona in nadaljnja usklajevanja so se strinjale tako predstavniške organizacije mladih kot tudi predlagatelj zakona.

V Mnenju Zavod za zdravstveno zavarovanje opozarja na več spornih ureditev, ki vplivajo na blagajno obveznega zdravstvenega zavarovanja. Hkrati opozarjajo na breme, ki ga za blagajno ZZZS predstavlja financiranje pripravništev (16,92 milijona evrov 2014) in specializacij v zdravstvu (45,83 milijona evrov 2014), pri čemer menijo, da so pripravništva v zdravstvu zaradi narave samega študija medicine (šesti letnik študija je bil uveden ravno zato, da se bodoče diplomante pripravi na izvajanje klinične prakse) in sistema izobraževanja ostalih poklicnih skupin v zdravstvu, nepotrebna. Prav tako že dolga leta opozarjajo, da plačilo specializacij ne bi smela biti obveza zdravstvene blagajne, saj ne gre za kritje zdravstvenih storitev, ampak obveza delodajalcev, torej izvajalcev zdravstvenih storitev.

Predstavniki interesnih združenj mladih (Študentska organizacija Slovenije, Sindikat Mladi Plus in Mladinski svet Slovenije) v poslanem **Mnenju** poudarjajo, da aktualni predlog zakona ne predstavlja ustreznih rešitev. Želijo, da se področje celovito in dosledno uredi in se izvede temeljita analiza posameznih področjih, na katerih se izvaja pripravništvo, da se pred sprejemom zakonskih rešitev jasno določi vir financiranja pripravništev (zgolj evropska sredstva niso dovolj dobro jamstvo za nemoteno delovanje sistema pripravništev) ter da se zagotovi spodbude, zaradi katerih bodo delodajalci po opravljenem pripravništvu resnično stremeli k dolgoročni zaposlitvi oseb, ki so pripravništvo pri njih že opravile. Pričakujejo, da bodo v končni fazi sprejete rešitve, ki ne bodo terjale nenehnih popravkov in prilagajanj sistema z vsako naslednjo generacijo, ampak bo lahko sistem tudi dolgoročno učinkovito deloval.

* * *

V poslovnem roku so s strani kvalificiranih predlagateljev **amandmaje vložili**:

- Poslanska skupina Združena levica k **1., 2., 3., 4., 5., 6. in 7. členu**;
- Poslanska skupina Slovenske demokratske stranke k **1., 2., 3., 4., 5., 6. in 7. členu**;
- Vlada k **1., 2., 3., 4., 5., 6. in 7. členu**.

* * *

Predstavniki predlagateljev je predstavil ključne cilje predloga zakona, s katerim želijo predlagatelji na podlagi načela »vsako delo šteje« zagotoviti delovno razmerje za vse pripravnike za čas pripravništva. Hkrati želijo spodbuditi in razbremeniti delodajalce pri zaposlovanju pripravnikov ter omogočiti lažji prehod v delovno razmerje in pridobivanje delovnih izkušenj za tiste, ki pridobijo poklicno kvalifikacijo. Predlagajo sprejem politike izvajanja pripravništva s strani Vlade za obdobje petih let, spodbude za zaposlovanje pripravnikov, odpravo volonterskega pripravništva po sprejemu politike izvajanja pripravništva in oprostitev plačila prispevkov s strani delodajalca, ki zaposli pripravnika (omejeno za čas do konca pripravništva ter do višine prispevkov, ki se plačajo za zadnjo povprečno plačo v Republiki Sloveniji). Kot dodatna spodbuda je predlagana 24-mesečna oprostitvev plačila prispevkov, če delodajalec po opravljenem pripravništvu osebo zaposli za nedoločen čas, kar naj bi omogočilo hitrejši prehod v delovno razmerje.

Predstavniki Vlade je povedal, da v prvi obravnavi Predlogu zakona v načelu niso nasprotovali, da pa Vlada umika svoje amandmaje k Predlogu zakona. Na Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti že od pričetka mandata trdijo, da je področje pripravništev, predvsem volonterskih pripravništev, potrebno urediti. Zato so tudi v decembru 2014 pripravili gradivo o volonterskih pripravništvih v državni upravi, ki je bilo obravnavano tudi na seji Vlade. Hkrati je bil na tej seji sprejet tudi sklep, ki prepoveduje nadaljnje zaposlovanje volonterskih pripravnikov v državni upravi, isti ukrep pa je Vlada predlagala tudi vsem preostalim javnim institucijam. Konkretno na področju pripravništva v socialnem varstvu je ministrstvo v zadnjih petih letih vsem pripravnikom zagotovilo plačilo s financiranjem iz evropskih sredstev, žal pa trenutno to ni mogoče, saj še vedno čakajo na sprejem in črpanje sredstev iz nove finančne perspektive, iz katere upajo na razdelitev sredstev že poleti oz. najkasneje začetek septembra. Poudaril je, da se na ministrstvu dobro zavedajo problematike tega področja in da se strinjajo s predlagateljem zakona, da je to področje potrebno urediti, a hkrati se morajo strinjati tudi s pobudo mladinskih organizacij in koalicije. Problem pripravništev ne nastane šele ko osebe morajo za opravljanje poklica opraviti strokovni izpit, ampak se začne že veliko prej. Zato je za ureditev tega področja potrebna konkretna analiza dejanskega stanja pripravništev v Sloveniji, tako v javni upravi kot v zasebnem sektorju. Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti je že pripravilo dokument za vsa resorna ministrstva, v katerem dajejo točna navodila kaj

morajo analize resornih ministrstev zajemati. Vse točke analize so bile pripravljene na podlagi sklepa Odbora za delo, družino, socialne zadeve in invalide 7. seji 12. 3. 2015. Kot tudi določa sklep pa bo analiza predstavljena odboru v roku treh mesecev. Ob tem je še poudaril, da bo za ureditev področja pripravništva ključno sodelovanje vseh resorjev in ne samo njihovega ministrstva. Analiza bo tako poleg pregleda stanja, vsebovala tudi akcijski načrt, ki bo jasno določal roke in navodila za pripravo zakonskih sprememb posameznih resorjev.

Predstavnica ZPS, ki je je Predlog zakona preučila z vidika njegove skladnosti z Ustavo, pravnim sistemom in z zakonodajno-tehničnega vidika, se je v ustni predstavitvi mnenja osredotočila na vložene amandmaje in povedala, da niti amandmaji Poslanske skupine Združene levice niti amandmaji Poslanske skupine SDS pomemben del njihovih pomislovkov nomotehnične in pravno sistemske narave ne odpravljajo. Ob tem je še opozorila, da tudi z amandmaji ne gre za rešitve, ki bi bile v zakonskem besedilu povsem dosledno izvedene, tako z vidika materialnih določb kot tudi z vidika prilagoditve prehodnih določb.

V razpravi, ki je potekala predvsem o **1. členu** Predloga zakona so se vsi razpravljavci strinjali, da je to področje izjemno pomembno in da ga je treba čim prej urediti. V nadaljevanju je bilo strani nekaterih razpravljavcev poudarjeno, da je problematika pripravništva resnično pereča, da prihaja do izkoriščanja mladih, zato je predlog zakona potrebno sprejeti. Predstavljena je bila problematika pripravništva na tujih konzulatih ter izpostavljena problematika zaposlovanja mladih in porušena razmerja med izobraževanjem in potrebami na trgu. Predstavnik predlagatelja je poudaril, da je potrebno končno tudi kaj narediti, ne samo proučevati. Nasprotniki sprejema takšnega Predloga zakona pa so se strinjali, da je področje potrebno urediti, vendar pa je to treba narediti premišljeno, da ne bi bilo več problemov kot rešitev. Vsekakor je problematiko treba rešiti sistemsko in čim prej. Glede na sklep Odbora na 7. seji, s katerim Odbor poziva Vlado, da v roku treh mesecev pripravi celovito analizo opravljanja pripravništva za diplomante terciarnega izobraževanja, na tistih področjih, ki se izvajajo predvsem v državni upravi oziroma v javnem sektorju, in sicer z vidika možnosti zaposlovanja ter potrebe po opravljanju pripravništva in posebnih strokovnih izpitov, in jo predloži Odboru, hkrati z operativnim načrtom ureditve zaposlovanja diplomantov na obravnavanih področjih, je bilo podprto večinsko stališče, da je ta analiza gotovo potrebna. Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti je že pripravilo dokument za vsa resorna ministrstva, v katerem dajejo točna navodila kaj morajo analize resornih ministrstev zajemati:

- mednarodna primerjava izobraževalnega sistema za določeno izobrazbo (trajanje izobraževanja, obseg obvezne prakse, če je predpisan) in opravljanje strokovnih izpitov
- opravljanje pripravništva diplomantov s terciarno izobrazbo (predpis, področje urejanja, obveznost in trajanje pripravništva),
- opravljanje strokovnih izpitov (predpis, področje urejanja, obveznost, izvajalec, cena) -
- plan opravljanja pripravništva in strokovnih izpitov v letu 2015 na posameznem področju - planirano število pripravništva – vsa pripravništva, ne zgolj volonterska), vir financiranja pripravnikov, planiran strošek za pripravnike v letu 2015, planirano število opravljanja strokovnih izpitov,
- dejanske potrebe po novih kadrih (pripravnikih) na področju, ki ga pokriva resor v letu 2015, predlogi za ureditev oz. ukinitev pripravništva oz. strokovnih izpitov (ali so pripravništva dejansko potrebna za opravljanje dela po zaključenem izobraževanju, če so potrebna, kakšno je minimalno trajanje pripravništva,...) in strokovnih izpitov (ali so res potrebni, katere vsebine so nujne, zakaj).

Odbor **ni sprejel amandmajev:**

- Poslanske skupine Združene levice k **1., 2., 3., 4., 5., 6. in 7. členu;**
- in Poslanske skupine Slovenske demokratske stranke k **1., 2., 3., 4., 5., 6. in 7. členu.**

Vlada **je umaknila** svoje amandmaje k **1., 2., 3., 4., 5., 6. in 7. členu.**

* * *

Odbor je v skladu s 128. členom Poslovnika Državnega zbora glasoval o vseh členih Predloga zakona ter jih **ni sprejel.**

Glede na to, da člani Predloga zakona niso bili sprejeti, je na podlagi **razlage Komisije za poslovnik** v zvezi z drugim odstavkom 61. člena Poslovnika z dne 9. 12. 2009 **obravnavo Predloga zakona o ukrepih na področju pripravištva (ZUPPrip), EPA 301-VII na matičnem delovnem telesu končana.**

Tina K. Premik
sekretarka Odbora

Uroš Prikl
predsednik